

USTAWA
z dnia 29 sierpnia 1997 r.
o usługach turystycznych¹⁾

Opracowano na podstawie: tj. Dz. U. z 2004 r. Nr 223, poz. 2268, Nr 273, poz. 2703.

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 1.

art. 1a uchylony

Ustawa określa warunki świadczenia przez przedsiębiorców usług turystycznych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a także za granicą, jeżeli umowy z klientami o świadczenie tych usług są zawierane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 2.

art. 2 utraci moc w stosunku do państw członkowskich UE z dniem przyjęcia RP do UE (Dz.U. z 2000 r. Nr 122, poz. 1314)

Zawieranie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w imieniu przedsiębiorcy zagranicznego umów z klientami o świadczenie usług turystycznych jest dopuszczalne, jeżeli przedsiębiorca ten prowadzi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność gospodarczą na warunkach określonych w ustawie, o której mowa w art. 1.

Art. 3.

Przez użyte w ustawie określenia należy rozumieć:

- 1) usługi turystyczne – usługi przewodnickie, usługi hotelarskie oraz wszystkie inne usługi świadczone turystom lub odwiedzającym;
- 2) impreza turystyczna – co najmniej dwie usługi turystyczne tworzące jednolity program i objęte wspólną ceną, jeżeli usługi te obejmują nocleg lub trwają ponad 24 godziny albo jeżeli program przewiduje zmianę miejsca pobytu;
- 3) wycieczka – rodzaj imprezy turystycznej, której program obejmuje zmianę miejsca pobytu jej uczestników;
- 4) organizowanie imprez turystycznych – przygotowywanie lub oferowanie, a także realizacja imprez turystycznych;
- 5) organizator turystyki – przedsiębiorca organizujący imprezę turystyczną;

¹⁾ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektywy 90/314/EWG z dnia 13 czerwca 1990 r. w sprawie zorganizowanych podróży, wakacji i wycieczek (Dz. Urz. WE L 158 z 23.06.1990).

Dane dotyczące ogłoszenia aktów prawa Unii Europejskiej, zamieszczone w niniejszej ustawie – z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej – dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej – wydanie specjalne.

- 6) pośrednik turystyczny – przedsiębiorca, którego działalność polega na wykonywaniu, na zlecenie klienta, czynności faktycznych i prawnych związanych z zawieraniem umów o świadczenie usług turystycznych;
- 7) agent turystyczny – przedsiębiorca, którego działalność polega na stałym pośredniczeniu w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych na rzecz organizatorów turystyki posiadających zezwolenia w kraju lub na rzecz innych usługodawców posiadających siedzibę w kraju;
- 7a) przewodnik turystyczny – osobę zawodowo oprowadzającą turystów lub odwiedzających po wybranych obszarach, miejscowościach i obiektach oraz udzielającą o nich informacji;
- 7b) pilot wycieczek – osobę towarzyszącą, w imieniu organizatora turystyki, uczestnikom imprezy turystycznej, sprawującą opiekę nad nimi i czuwającą nad sposobem wykonania na ich rzecz usług;
- 8) usługi hotelarskie – krótkotrwałe, ogólnie dostępne wynajmowanie domów, mieszkań, pokoi, miejsc noclegowych, a także miejsc na ustawienie namiotów lub przyczep samochodowych oraz świadczenie, w obrębie obiektu, usług z tym związanych;
- 9) turysta – osobę, która podróżuje do innej miejscowości poza swoim stałym miejscem pobytu na okres nieprzekraczający 12 miesięcy, dla której celem podróży nie jest podjęcie stałej pracy w odwiedzanej miejscowości i która korzysta z noclegu przynajmniej przez jedną noc;
- 10) odwiedzający – osobę, która podróżuje do innej miejscowości poza swoim stałym miejscem pobytu, dla której celem podróży nie jest podjęcie stałej pracy w odwiedzanej miejscowości oraz niekorzystającą z noclegu;
- 11) klient – osobę, która zamierza zawrzeć lub zawarła umowę o świadczenie usług turystycznych na swoją rzecz lub na rzecz innej osoby, a zawarcie tej umowy nie stanowi przedmiotu jej działalności gospodarczej, jak i osobę, na rzecz której umowa została zawarta, a także osobę, której przekazano prawo do korzystania z usług turystycznych objętych uprzednio zawartą umową;
- 14) przedsiębiorca – przedsiębiorcę i przedsiębiorcę zagranicznego w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. Nr 173, poz. 1807).

**pkt 12 i 13 w art. 3
uchylone**

Rozdział 2

Organizatorzy turystyki, pośrednicy i agenci turystyczni

Art. 4.

1. Działalność gospodarcza w zakresie organizowania imprez turystycznych oraz pośredniczenia na zlecenie klientów w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych jest działalnością regulowaną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej i wymaga uzyskania wpisu w rejestrze organizatorów turystyki i pośredników turystycznych, zwanego dalej „rejestrem”.
2. Działalnością regulowaną, o której mowa w ust. 1, nie jest działalność gospodarcza agentów turystycznych, polegająca na stałym pośredniczeniu w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych na rzecz organizatorów

turystyki posiadających wpis do rejestru, lub na rzecz innych usługodawców posiadających siedzibę w kraju.

Art. 5.

1. Przedsiębiorca wykonujący działalność gospodarczą w zakresie organizowania imprez turystycznych oraz pośredniczenia na zlecenie klientów w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych jest obowiązany spełniać następujące warunki:
 - 1) zapewniać kierowanie działalnością przedsiębiorstwa oraz działalnością jego jednostek organizacyjnych samodzielnie dokonujących czynności prawnych przez osoby:
 - a) posiadające odpowiednie wykształcenie i praktykę, o których mowa w art. 6 ust. 1 i 2,
 - b) niekarane za przestępstwa przeciwko zdrowiu i życiu, wiarygodności dokumentów, mieniu oraz przeciwko obrotowi gospodarczemu;
 - 2) zawrzeć:
 - a) umowę gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej albo
 - b) umowę ubezpieczenia na rzecz klientów
– w zakresie pokrycia kosztów powrotu klienta do kraju, w wypadku gdy organizator turystyki lub pośrednik turystyczny wbrew obowiązкови nie zapewnia tego powrotu, a także na pokrycie zwrotu wpłat wniesionych przez klientów w razie niewykonania zobowiązań umownych;
 - 3) składać wojewodzie oryginały dokumentów potwierdzających zawarcie kolejnych umów gwarancji lub ubezpieczenia, o których mowa w pkt 2, przed upływem terminu obowiązywania umowy poprzedniej.
2. Przedsiębiorca będący organizatorem turystyki lub pośrednikiem turystycznym, który w ramach wykonywanej działalności jednocześnie działa jako agent turystyczny, jest obowiązany:
 - 1) wykonywać działalność tylko na rzecz organizatorów turystyki wpisanych do rejestru;
 - 2) w umowie zawieranej z klientem wskazywać jednoznacznie właściwego organizatora turystyki, którego reprezentuje;
 - 3) działać na podstawie ważnej umowy agencyjnej.
3. Obowiązek posiadania gwarancji lub umowy ubezpieczenia, o których mowa w ust. 1 pkt 2, dotyczy całego okresu wykonywania działalności.
4. Treść gwarancji lub umowy ubezpieczenia, o których mowa w ust. 1 pkt 2, obejmuje upoważnienie dla wojewody lub wskazanej przez niego jednostki do wydawania dyspozycji wypłaty zaliczki na pokrycie kosztów powrotu klienta do kraju.
5. Wojewoda jest uprawniony do występowania na rzecz klientów w sprawach wypłaty środków z tytułu umowy gwarancji bankowej, umowy gwarancji ubezpieczeniowej lub umowy ubezpieczenia, na zasadach określonych w treści tych umów.
6. Z sumy określonej w umowie gwarancji bankowej, umowie gwarancji ubezpieczeniowej lub umowie ubezpieczenia pokrywa się w pierwszej kolejności koszty sprowadzenia do kraju klientów, o których mowa w ust. 1 pkt 2. Jeżeli pozostała suma gwarancji jest niewystarczająca na zwrot wszystkich wpłat wniesionych

przez klientów, wypłaty obniża się proporcjonalnie do wysokości pozostałej sumy.

Art. 6.

1. Działalnością w zakresie organizowania imprez turystycznych oraz działalnością w zakresie pośrednictwa w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych, o której mowa w art. 4 ust. 1, mogą kierować osoby posiadające:
 - 1) rok praktyki w obsłudze turystów i ukończone studia wyższe z zakresu turystyki i rekreacji, prawa, ekonomii lub zarządzania i marketingu;
 - 2) 2 lata praktyki w obsłudze turystów i ukończoną szkołę średnią z zakresu obsługi turystów lub ukończone studia wyższe inne niż wymienione w pkt 1;
 - 3) 4 lata praktyki w obsłudze turystów i ukończoną szkołę średnią inną niż wymieniona w pkt 2;
 - 4) 6 lat praktyki w obsłudze turystów, w pozostałych przypadkach.
2. Za praktykę w obsłudze turystów, o której mowa w ust. 1, uważa się samodzielne wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie organizowania imprez turystycznych lub pośrednictwa w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych, kierowanie jednostkami organizującymi imprezy turystyczne, pracę na stanowiskach związanych z przygotowaniem i zawieraniem umów o świadczenie usług turystycznych, samodzielne przygotowywanie programów imprez turystycznych, a także wykonywanie zadań przewodnika turystycznego i pilota wycieczek.
3. Potwierdzeniem praktyki, o której mowa w ust. 2, jest zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej albo zaświadczenie wydane przez jednostkę organizacyjną powierzającą zainteresowanemu czynności przy obsłudze turystów.

Art. 7.

1. Organem właściwym do prowadzenia rejestru jest wojewoda właściwy ze względu na siedzibę przedsiębiorcy, a w przypadku przedsiębiorcy zagranicznego – wybrany przez niego wojewoda, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. W przypadku przedsiębiorcy zagranicznego, który utworzył oddział na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, organem właściwym do prowadzenia rejestru jest wojewoda właściwy ze względu na siedzibę oddziału.
3. Wpisu do rejestru dokonuje się na wniosek przedsiębiorcy, zawierający następujące dane:
 - 1) firmę przedsiębiorcy, jego siedzibę i adres, a w przypadku gdy przedsiębiorca jest osobą fizyczną – adres zamieszkania;
 - 2) numer identyfikacji podatkowej (NIP), o ile przedsiębiorca taki numer posiada;
 - 3) określenie przedmiotu działalności;
 - 4) określenie zasięgu terytorialnego wykonywanej działalności (obszar kraju, kraje europejskie lub kraje pozaeuropejskie);
 - 5) wskazanie głównego miejsca wykonywania działalności objętej wpisem do rejestru oraz oddziałów;

- 6) imiona i nazwiska osób upoważnionych do kierowania działalnością przedsiębiorcy oraz działalnością jego oddziałów.
4. Do wniosku przedsiębiorca dołącza oryginał umowy, o której mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, oraz oświadczenie następującej treści:
„Oświadczam, że:
 - 1) dane zawarte we wniosku o wpis do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych są kompletne i zgodne z prawdą;
 - 2) znane mi są i spełniam warunki wykonywania działalności w zakresie organizowania imprez turystycznych oraz pośredniczenia na zlecenie klientów w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych, określone w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych.”
 5. Oświadczenie powinno również zawierać:
 - 1) firmę przedsiębiorcy oraz jego siedzibę i adres;
 - 2) oznaczenie miejsca i datę złożenia oświadczenia;
 - 3) podpis osoby uprawnionej do reprezentowania przedsiębiorcy, ze wskazaniem imienia i nazwiska oraz pełnionej funkcji.
 6. Wpis do rejestru obejmuje dane, określone w ust. 3, z wyjątkiem adresu zamieszkania, jeżeli jest on inny niż adres siedziby.
 7. Rejestr jest jawny.
 8. Rejestr może być prowadzony w systemie informatycznym.

Art. 8.

1. Wojewoda przesyła kopię zaświadczenia o wpisie do rejestru oraz kopie dokumentów, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, ministrowi właściwemu do spraw turystyki.
2. Minister właściwy do spraw turystyki, na podstawie kopii dokumentów, o których mowa w ust. 1, prowadzi Centralną Ewidencję Organizatorów Turystyki i Pośredników Turystycznych, zwaną dalej „Ewidencją”.
3. Wpisu do Ewidencji, o której mowa w ust. 2, dokonuje się z urzędu, na podstawie kopii dokumentów, o których mowa w ust. 1.
4. W ramach Ewidencji prowadzi się także wykazy:
 - 1) przedsiębiorców, których wykreślono z rejestru;
 - 2) przedsiębiorców, którzy wykonywali działalność bez wymaganego wpisu do rejestru.
5. Podstawą umieszczenia w wykazach, o których mowa w ust. 4, jest ostateczna decyzja wojewody o zakazie wykonywania działalności gospodarczej, o której mowa w art. 71 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, lub o stwierdzeniu wykonywania działalności bez wymaganego wpisu do rejestru.
6. W wykazach, o których mowa w ust. 4, wskazuje się termin, w którym upływają 3 lata od dnia wykreślenia wpisu do rejestru lub od dnia uprawomocnienia się decyzji właściwego wojewody o stwierdzeniu wykonywania działalności bez wpisu do rejestru.
7. Z wykazów, o których mowa w ust. 4, wykreśla się przedsiębiorcę po upływie 3 lat od dnia wydania ostatecznej decyzji o zakazie wykonywania lub o stwierdzeniu wykonywania działalności bez wymaganego wpisu do rejestru.

8. Minister właściwy do spraw turystyki, w drodze rozporządzenia, określa organizację, szczegółowy sposób prowadzenia Ewidencji oraz tryb udzielania informacji o danych objętych wpisem, uwzględniając w szczególności dokumenty i dane, na podstawie których dokonuje się wpisu do Ewidencji.
9. Wojewoda udziela informacji o danych zawartych w rejestrze na zasadach ustalonych dla Ewidencji.

Art. 9.

1. Minister właściwy do spraw turystyki oraz wojewoda są upoważnieni do kontroli prowadzonej przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej, w zakresie:
 - 1) zgodności ze stanem faktycznym danych zawartych w oświadczeniu, o którym mowa w art. 7 ust. 4;
 - 2) zgodności wykonywanej działalności z uzyskanym wpisem do rejestru;
 - 3) przestrzegania warunków wykonywania działalności gospodarczej określonych ustawą;
 - 4) zgodności wykonywanej działalności gospodarczej z zawartymi umowami agencyjnymi;
 - 5) przestrzegania przez przedsiębiorców, dających zlecenie agentom, warunków wykonywania działalności gospodarczej określonych ustawą.
2. W razie stwierdzenia przez ministra właściwego do spraw turystyki w wyniku kontroli, o której mowa w ust. 1, uchybień w sposobie wykonywania działalności gospodarczej, występuje on do właściwego wojewody o podjęcie stosownych działań.
3. Wojewoda wydaje decyzję administracyjną o stwierdzeniu wykonywania działalności gospodarczej, o której mowa w art. 4 ust. 1, bez wymaganego wpisu do rejestru oraz o zakazie wykonywania działalności gospodarczej objętej wpisem do rejestru przez okres 3 lat.
4. Decyzja, o której mowa w ust. 3, zawiera w szczególności:
 - 1) firmę przedsiębiorcy;
 - 2) imię i nazwisko oraz datę urodzenia osoby lub osób upoważnionych do kierowania działalnością przedsiębiorcy;
 - 3) datę stwierdzenia wykonywania działalności bez wymaganego wpisu do rejestru.

Art. 10.

1. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określi, w drodze rozporządzenia, minimalną wysokość sumy gwarancji, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. a, uwzględniając zakres i rodzaj działalności wykonywanej przez organizatorów turystyki i pośredników turystycznych.
2. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw turystyki, po zasięgnięciu opinii Polskiej Izby Ubezpieczeń, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres ubezpieczenia obowiązkowego, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. b, termin powstania obowiązku ubezpieczenia oraz minimalną sumę gwarancyjną, biorąc w szczególności pod uwagę specyfikę wykonywanej działalności oraz jej zakres.

Art. 10a.

Rażącym naruszeniem warunków wykonywania działalności jest:

- 1) zawieranie umów z klientami bez uprzedniego zawarcia umowy, o której mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2;
- 2) nieprzedłożenie wojewodzie oryginału dokumentu, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2;
- 3) niedopełnienie obowiązków przedsiębiorcy określonych w rozdziale 3 ustawy;
- 4) powierzenie przez organizatora turystyki wykonywania zadań przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek osobie nieuprawnionej lub nieposiadającej znajomości języka, o którym mowa w art. 31, albo nieposiadającej aktualnego zaświadczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań do wykonywania zadań przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek, wydanego zgodnie z przepisami wymienionymi w art. 23 ust. 1;
- 5) używanie oraz powoływanie się na posiadany wpis do rejestru, w celu wprowadzenia w błąd klientów co do rzeczywistego charakteru wykonywanej przez siebie działalności, przy prowadzeniu sprzedaży prawa do korzystania z budynku lub pomieszczenia mieszkalnego w oznaczonym czasie w każdym roku;
- 6) wykonywanie działalności poza zakresem terytorialnym określonym we wniosku.

Art. 10b.

Przedsiębiorcę występującego wobec klientów jako agent turystyczny, który:

- 1) w umowach zawieranych z klientami nie wskazuje jednoznacznie właściwego organizatora turystyki, którego reprezentuje, lub
 - 2) działa jako agent organizatora turystyki, który nie jest uprawniony do zawierania umów z klientami na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
 - 3) działa bez ważnej umowy agencyjnej lub przekracza jej zakres
- uznaje się za organizatora turystyki wykonującego działalność bez wymaganego wpisu do rejestru działalności organizatorów turystyki i pośredników turystycznych.

Rozdział 3**Ochrona klienta****Art. 11.**

W zakresie nieuregulowanym ustawą do umów z klientami zawieranych przez organizatorów turystyki i pośredników turystycznych stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego oraz inne przepisy dotyczące ochrony konsumenta.

Art. 11a.

1. Organizator turystyki odpowiada za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy o świadczenie usług turystycznych, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest spowodowane wyłącznie:

- 1) działaniem lub zaniechaniem klienta;
 - 2) działaniem lub zaniechaniem osób trzecich, nieuczestniczących w wykonywaniu usług przewidzianych w umowie, jeżeli tych działań lub zaniechań nie można było przewidzieć ani uniknąć, albo
 - 3) siłą wyższą.
2. Wyłączenie odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy, w przypadkach wymienionych w ust. 1, nie zwalnia organizatora turystyki od obowiązku udzielenia w czasie trwania imprezy turystycznej pomocy poszkodowanemu klientowi.

Art. 11b.

1. Nie można w drodze umowy wyłączyć lub ograniczyć odpowiedzialności określonej w art. 11a, także w razie wyboru prawa obcego, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.
2. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną klientowi wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania umowy o świadczenie usług turystycznych może być ograniczona tylko wówczas, gdy określa to umowa międzynarodowa, której stroną jest Rzeczpospolita Polska.
3. Organizatorzy turystyki w umowach z klientami mogą ograniczyć odpowiedzialność za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usług w czasie imprezy turystycznej do dwukrotności ceny imprezy turystycznej względem każdego klienta.
4. Ograniczenie, o którym mowa w ust. 3, nie może dotyczyć szkód na osobie.

Art. 12.

1. Organizator turystyki lub pośrednik turystyczny, który proponuje klientom imprezy turystyczne lub usługi turystyczne, udostępniając im odpowiednie informacje pisemne, a w szczególności broszury, foldery, katalogi, jest obowiązany wskazać w tych materiałach w sposób dokładny i zrozumiały:
 - 1) cenę imprezy turystycznej lub usługi turystycznej albo sposób jej ustalenia;
 - 2) miejsce pobytu lub trasę imprezy;
 - 3) rodzaj, klasę, kategorię lub charakterystykę środka transportu;
 - 4) położenie, rodzaj i kategorię obiektu zakwaterowania, według przepisów kraju pobytu;
 - 5) ilość i rodzaj posiłków;
 - 6) program zwiedzania i atrakcji turystycznych;
 - 7) kwotę lub procentowy udział zaliczki w cenie imprezy turystycznej lub usługi turystycznej oraz termin zapłaty całej ceny;
 - 8) termin powiadomienia klienta na piśmie o ewentualnym odwołaniu imprezy turystycznej lub usługi turystycznej z powodu niewystarczającej liczby zgłoszeń, jeżeli realizacja usług jest uzależniona od liczby zgłoszeń;
 - 9) podstawy prawne umowy i konsekwencje prawne wynikające z umowy;
 - 10) ogólne informacje o obowiązujących przepisach paszportowych, wizowych i sanitarnych oraz o wymaganiach zdrowotnych dotyczących udziału w imprezie turystycznej.
- 1a. Informacje, o których mowa w ust. 1, nie mogą wprowadzać klienta w błąd.

2. Jeżeli umowa zawarta z klientem nie zawiera odmiennych postanowień, to odpowiednio wskazania zawarte w informacjach pisemnych, o których mowa w ust. 1 pkt 1–8, stają się elementem umowy.

Art. 13.

1. Organizator turystyki lub pośrednik turystyczny jest obowiązany podać klientowi, przed zawarciem umowy:
 - 1) ogólne informacje o obowiązujących przepisach paszportowych, wizowych i sanitarnych, w szczególności o terminach oczekiwania na wydanie paszportu i wize oraz o wymaganiach zdrowotnych dotyczących udziału w imprezie turystycznej;
 - 2) informację o możliwości zawarcia umowy ubezpieczenia od kosztów rezygnacji z udziału w imprezie turystycznej oraz o zakresie ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków i kosztów leczenia.
2. Organizator turystyki jest obowiązany poinformować klienta o szczególnych zagrożeniach życia i zdrowia na odwiedzanych obszarach oraz o możliwości ubezpieczenia z tym związanego. Dotyczy to także zagrożeń powstałych po zawarciu umowy.
3. Organizator turystyki jest obowiązany we właściwym czasie, przed rozpoczęciem imprezy turystycznej, podać klientom:
 - 1) nazwisko lub nazwę lokalnego przedstawiciela organizatora turystyki (lub innej instytucji), do którego klient może zwracać się w razie trudności, a także jego adres i numer telefonu;
 - 2) w odniesieniu do imprez turystycznych dla dzieci – informację o możliwości bezpośredniego kontaktu z dzieckiem lub osobą odpowiedzialną w miejscu pobytu dziecka;
 - 3) planowany czas przejazdu, miejsca i czas trwania postojów;
 - 4) szczegółowe informacje dotyczące połączeń komunikacyjnych oraz miejsca, jakie klient będzie zajmował w środku transportu, w szczególności kabiny na statku lub przedziału sypialnego w pociągu.
- 3a. Informacje, o których mowa w ust. 1–3, powinny być podane klientowi na piśmie.
4. Udzielenie informacji, o których mowa w ust. 1–3, nie zwalnia organizatora turystyki od obowiązku opieki nad turystami.

Art. 14.

1. Umowa o świadczenie usług turystycznych polegających na organizowaniu imprez turystycznych wymaga formy pisemnej.
2. Umowa powinna określać:
 - 1) organizatora turystyki i numer jego wpisu do rejestru, o którym mowa w art. 4 ust. 1, oraz numer identyfikacji podatkowej (NIP), a także imię i nazwisko oraz pełnią funkcję osoby, która w jego imieniu umowę podpisała;
 - 2) miejsce pobytu lub trasę wycieczki;
 - 3) czas trwania imprezy turystycznej;
 - 4) program imprezy turystycznej obejmujący rodzaj, jakość i terminy oferowanych usług, w tym:

- a) rodzaj, charakter i kategorię środka transportu oraz datę, godzinę, miejsce wyjazdu i planowanego powrotu,
 - b) położenie, rodzaj i kategorię obiektu hotelarskiego zgodnie z przepisami kraju pobytu lub opis wyposażenia obiektów niezaliczanych do rodzajów i kategorii,
 - c) ilość i rodzaj posiłków,
 - d) program zwiedzania i inne usługi wliczone w cenę imprezy turystycznej;
- 5) cenę imprezy turystycznej, wraz z wyszczególnieniem wszelkich koniecznych należności, podatków i opłat, jeżeli nie są one zawarte w cenie, oraz wyraźne sformułowanie okoliczności, które mogą spowodować podwyższenie ceny zgodnie z art. 17;
 - 6) sposób zapłaty;
 - 7) rodzaj i zakres ubezpieczenia turystów oraz nazwę i adres ubezpieczyciela;
 - 7a) termin powiadomienia klienta na piśmie o ewentualnym odwołaniu imprezy turystycznej lub usługi turystycznej z powodu niewystarczającej liczby zgłoszeń, jeżeli realizacja usług jest uzależniona od liczby zgłoszeń;
 - 7b) termin zawiadomienia o przeniesieniu uprawnień i przejęciu obowiązków, o którym mowa w art. 16 ust. 2;
 - 8) sposób zgłaszania reklamacji związanych z wykonywaniem usług przez organizatora turystyki lub osobę z nim współpracującą wraz z podaniem terminu zgłaszania takich reklamacji;
 - 9) wymagania specjalne, o których klient powiadomił organizatora turystyki lub pośrednika turystycznego i na które strony umowy wyraziły zgodę;
 - 10) podstawy prawne umowy i konsekwencje prawne wynikające z umowy.
- 2a. Osoba, która zawarła z klientem umowę o świadczenie usług turystycznych, jest obowiązana niezwłocznie dostarczyć klientowi jeden egzemplarz tej umowy.
3. Organizatorzy turystyki, organizujący imprezy turystyczne za granicą, mają obowiązek zawarcia na rzecz osób uczestniczących w tych imprezach umów ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków i kosztów leczenia.
4. Organizator turystyki jest obowiązany wydać klientowi wpłacającemu należność za imprezę turystyczną lub zaliczkę przekraczającą 10 % tej sumy:
- 1) pisemne potwierdzenie posiadania gwarancji, o której mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. a, wraz ze wskazaniem sposobu ubiegania się o wypłatę środków z tej gwarancji w wypadkach określonych ustawą, lub
 - 2) pisemne potwierdzenie zawarcia umowy ubezpieczenia, o której mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. b, wraz ze wskazaniem sposobu ubiegania się o wypłatę środków z umowy ubezpieczenia.
5. Organizator, który przed rozpoczęciem imprezy turystycznej jest zmuszony, z przyczyn od niego niezależnych, zmienić istotne warunki umowy z klientem, z zastrzeżeniem art. 17, powinien niezwłocznie o tym powiadomić klienta. W takiej sytuacji klient powinien niezwłocznie poinformować organizatora, czy:
- 1) przyjmuje proponowaną zmianę umowy albo
 - 2) odstępuje od umowy za natychmiastowym zwrotem wszystkich wniesionych świadczeń i bez obowiązku zapłaty kary umownej.

6. Jeżeli klient, zgodnie z ust. 5, odstępuje od umowy lub jeżeli organizator odwołuje imprezę turystyczną z przyczyn niezależnych od klienta, klient ma prawo, według swojego wyboru:
 - 1) uczestniczyć w imprezie zastępczej o tym samym lub wyższym standardzie, chyba że zgodzi się na imprezę o niższym standardzie za zwrotem różnicy w cenie;
 - 2) żądać natychmiastowego zwrotu wszystkich wniesionych świadczeń.
7. W wypadkach określonych w ust. 6 klient może dochodzić odszkodowania za niewykonanie umowy, chyba że odwołanie imprezy turystycznej nastąpiło z powodu:
 - 1) zgłoszenia się mniejszej liczby uczestników niż liczba minimalna określona w umowie, a organizator powiadomił o tym klienta na piśmie w uzgodnionym terminie;
 - 2) siły wyższej.

Art. 16.

1. Klient może bez zgody organizatora turystyki przenieść na osobę spełniającą warunki udziału w imprezie turystycznej wszystkie przysługujące mu z tytułu umowy o świadczenie usług turystycznych uprawnienia, jeżeli jednocześnie osoba ta przejmuje wszystkie wynikające z tej umowy obowiązki.
2. Przeniesienie uprawnień i przejęcie obowiązków, o którym mowa w ust. 1, jest skuteczne wobec organizatora turystyki, jeżeli klient zawiadomi go o tym przed rozpoczęciem imprezy turystycznej w terminie określonym w umowie.
3. Za niewiszczoną część ceny imprezy turystycznej oraz koszty poniesione przez organizatora turystyki w wyniku zmiany uczestnika imprezy turystycznej klient i osoba przejmująca jego uprawnienia odpowiadają solidarnie.

Art. 16a.

1. Organizator turystyki, który w czasie trwania danej imprezy turystycznej nie wykonuje przewidzianych w umowie usług, stanowiących istotną część programu tej imprezy, jest obowiązany, bez obciążania klienta dodatkowymi kosztami, wykonać w ramach tej imprezy odpowiednie świadczenia zastępcze. Jeżeli jakość świadczenia zastępczego jest niższa od jakości usługi określonej w programie imprezy turystycznej, klient może żądać odpowiedniego obniżenia ceny imprezy.
2. Jeżeli wykonanie świadczeń zastępczych, o których mowa w ust. 1, jest niemożliwe albo klient z uzasadnionych powodów nie wyraził na nie zgody i odstąpił od umowy, organizator turystyki jest obowiązany, bez obciążania klienta dodatkowymi kosztami z tego tytułu, zapewnić mu powrót do miejsca rozpoczęcia imprezy turystycznej lub do innego uzgodnionego miejsca w warunkach nie gorszych niż określone w umowie.
3. W razie odstąpienia od umowy, o którym mowa w ust. 2, organizator turystyki nie może żądać od klienta żadnych dodatkowych świadczeń z tego tytułu, w szczególności zapłaty kary umownej. Klient może żądać naprawienia szkody wynikłej z niewykonania umowy.
4. W razie niemożności wykonania świadczenia zastępczego, o której mowa w ust. 2, klient może żądać naprawienia szkody wynikłej z niewykonania umowy, chy-

art. 15 uchylony

ba że niemożność wykonania świadczenia zastępczego jest spowodowana wyłącznie:

- 1) działaniami lub zaniechaniami osób trzecich, nieuczestniczących w wykonywaniu świadczenia zastępczego, jeżeli tych działań lub zaniechań nie można było przewidzieć ani uniknąć, albo
- 2) siłą wyższą.

art. 18 uchylony

Art. 16b.

1. Jeżeli w trakcie imprezy turystycznej klient stwierdza wadliwe wykonywanie umowy, powinien niezwłocznie zawiadomić o tym wykonawcę usługi oraz organizatora turystyki, w sposób odpowiedni dla rodzaju usługi.
2. Umowa powinna jednoznacznie określać obowiązek klienta w zakresie, o którym mowa w ust. 1.

**ad. art. 19a: art. 10b
nie zawiera ustępów:
ustawa z dn.
2.07.2004 r. - Przepisy
wprowadzające
ustawę o swobodzie
działalności gospodarczej (Dz.U. Nr
173, poz. 1808)**

Art. 17.

1. Cena ustalona w umowie nie może być podwyższona, chyba że umowa wyraźnie przewiduje możliwość podwyższenia ceny, a organizator turystyki udokumentuje wpływ na podwyższenie ceny jednej z następujących okoliczności:
 - 1) wzrostu kosztów transportu;
 - 2) wzrostu opłat urzędowych, podatków lub opłat należnych za takie usługi, jak lotniskowe, załadunkowe lub przeładunkowe w portach morskich i lotniczych;
 - 3) wzrostu kursów walut.
2. W okresie 20 dni przed datą wyjazdu cena ustalona w umowie nie może być podwyższona.

Art. 19.

1. Postanowienia umów zawieranych przez organizatorów turystyki z klientami mniej korzystne dla klientów niż postanowienia niniejszej ustawy są nieważne.
2. W miejsce postanowień umowy mniej korzystnych dla klienta obowiązują przepisy ustawy.

Art. 19a.

Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio do przedsiębiorcy działającego w okolicznościach określonych w art. 10b ust. 1.

Rozdział 4

Przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek

Art. 20.

1. Przewodnikiem turystycznym lub pilotem wycieczek może być osoba, która posiada uprawnienia określone ustawą.

2. Do zadań przewodnika turystycznego należy oprowadzanie wycieczek oraz fachowe udzielanie ich uczestnikom informacji o kraju, odwiedzanych miejscowościach, obszarach i obiektach.
3. Do zadań pilota wycieczek należy sprawowanie, w imieniu organizatora turystyki, opieki nad uczestnikami imprezy turystycznej w niezbędnym zakresie, wynikającym z charakteru imprezy, czuwanie nad sposobem wykonywania usług świadczonych na rzecz uczestników podczas imprezy oraz przyjmowanie od nich reklamacji dotyczących świadczonych im usług, a także reprezentowanie organizatora turystyki wobec kontrahentów świadczących usługi w trakcie trwania imprezy.
4. Pilot wycieczek ma obowiązek potwierdzić klientowi przyjęcie reklamacji, a w wypadku jej niezafatwienia, przekazania jej niezwłocznie organizatorowi turystyki.
5. W wypadku odmowy uwzględnienia reklamacji organizator turystyki jest obowiązany szczegółowo uzasadnić na piśmie przyczyny odmowy.
6. Jeżeli organizator turystyki nie ustosunkuje się do reklamacji na piśmie, w terminie 30 dni od dnia zakończenia imprezy turystycznej, a w wypadku zgłoszenia tej reklamacji po zakończeniu imprezy turystycznej w terminie 30 dni od jej złożenia, uważa się, że uznał reklamację za uzasadnioną.

Art. 21.

1. Przewodnicy turystyczni otrzymują uprawnienia następujących rodzajów:
 - 1) przewodników górskich dla określonych obszarów górskich;
 - 2) przewodników miejskich dla poszczególnych miast;
 - 3) przewodników terenowych dla poszczególnych województw, regionów oraz tras turystycznych.
2. Uprawnienia przewodników górskich dzielą się na trzy klasy w zależności od stopnia trudności tras i wycieczek.
3. Uprawnienia przewodnika terenowego obejmują również miasta położone w obrębie województwa lub regionu.
4. Minister właściwy do spraw turystyki, w drodze rozporządzenia, może określić wykaz miast, w których wykonywanie zadań przewodnika turystycznego wymaga posiadania uprawnień przewodnika miejskiego, uwzględniając szczególne walory turystyczne tych miast.

Art. 22.

Uprawnienia przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek otrzymuje osoba, która:

- 1) ukończyła 18 lat;
- 2) ukończyła szkołę średnią;
- 3) posiada stan zdrowia umożliwiający wykonywanie zadań przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek;
- 4) nie była karana za przestępstwa umyślne lub inne popełnione w związku z wykonywaniem zadań przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek;
- 5) odbyła szkolenie teoretyczne i praktyczne oraz zdała egzamin na przewodnika turystycznego lub na pilota wycieczek, z zastrzeżeniem art. 22a.

Art. 22a.

1. Osoby wymienione w art. 49 ust. 1, które nie potwierdziły posiadanych uprawnień w terminie określonym w art. 49 ust. 2, dopuszcza się odpowiednio do egzaminu na przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek bez konieczności odbycia szkolenia teoretycznego i praktycznego.
2. Osoby posiadające uprawnienia przewodnika turystycznego dopuszcza się do egzaminu umożliwiającego uzyskanie uprawnień obejmujących dodatkowy zakres terytorialny bez konieczności odbycia szkolenia teoretycznego i praktycznego.

Art. 23.

1. Osoba ubiegająca się o nadanie uprawnień przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek podlega badaniom lekarskim wstępnym, a osoba posiadająca takie uprawnienia – badaniom okresowym, w trybie i zakresie określonych w przepisach o badaniach lekarskich pracowników.
2. Przewodnik turystyczny lub pilot wycieczek, który nie przedstawi właściwemu wojewodzie aktualnego zaświadczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań do wykonywania zadań przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek, wydane go zgodnie z przepisami, o których mowa w ust. 1, nie może wykonywać zadań wymagających posiadania odpowiednio uprawnień przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek.

Art. 24.

1. Szkolenie, o którym mowa w art. 22 pkt 5, mogą prowadzić jednostki organizacyjne lub osoby upoważnione na podstawie decyzji administracyjnej wojewody właściwego ze względu na ich siedzibę lub miejsce zamieszkania, a w wypadku jednostek organizacyjnych lub osób mających siedzibę lub miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej – wybranego przez nich wojewody, zwane dalej „organizatorami szkolenia”, które:
 - 1) do prowadzenia zajęć teoretycznych dysponują kadrą wykładowców posiadających wykształcenie wyższe;
 - 2) do prowadzenia zajęć praktycznych dysponują kadrą instruktorów posiadających udokumentowaną praktykę w zakresie wykonywania zadań odpowiednio przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek w wymiarze co najmniej 50 dni w okresie 5 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o udzielenie upoważnienia;
 - 3) zapewnią warunki umożliwiające realizację zajęć, w tym także praktycznych, oraz odpowiednią obsługę biurową wraz z przechowywaniem i udostępnianiem dokumentacji szkolenia.
2. Potwierdzeniem posiadania praktyki, o której mowa w ust. 1 pkt 2, jest zaświadczenie wydane przez organizatora turystyki lub jednostkę organizacyjną powierzającą zadania odpowiednio przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek.
3. Upoważnienie, o którym mowa w ust. 1, wydaje się na przeprowadzenie jednego szkolenia lub na stałe.
4. Decyzja, o której mowa w ust. 1, powinna zawierać w szczególności:
 - 1) numer upoważnienia;

- 2) oznaczenie organu udzielającego upoważnienia;
 - 3) datę wydania upoważnienia;
 - 4) oznaczenie organizatora szkolenia;
 - 5) wskazanie siedziby i adresu zakładu głównego organizatora szkolenia oraz oddziałów;
 - 6) imię i nazwisko osoby (osób) kierujących szkoleniem;
 - 7) określenie przedmiotu i zakresu szkolenia;
 - 8) okres, na który udziela się upoważnienia stosownie do ust. 3;
 - 9) pouczenie o obowiązkach organizatora szkolenia w związku z prowadzeniem działalności objętej upoważnieniem oraz o skutkach związanych z niewywiązaniem się z tych obowiązków.
5. Organizator szkolenia jest obowiązany zgłaszać organowi, który udzielił upoważnienia, zmiany danych, o których mowa w ust. 4 pkt 5 i 6.
 6. W wypadku zgłoszenia zmian danych, o których mowa w ust. 4 pkt 5 i 6, organ, który udzielił upoważnienia, wydaje decyzję administracyjną o zmianie upoważnienia.
 7. Upoważnienie może zostać cofnięte, jeżeli organizator szkolenia przestał spełniać warunki określone w ust. 1 lub gdy szkolenie jest prowadzone niezgodnie z wydanym upoważnieniem.

Art. 24a.

1. Wojewoda jest upoważniony do kontroli organizatorów szkoleń w zakresie:
 - 1) spełniania wymagań niezbędnych do uzyskania upoważnienia;
 - 2) zgodności prowadzonej działalności z wydanym upoważnieniem.
2. Kontroli, o której mowa w ust. 1, dokonują osoby imiennie upoważnione przez wojewodów.
3. Wojewoda może wezwać organizatora szkolenia do usunięcia stwierdzonych uchybień w wyznaczonym terminie, pod rygorem cofnięcia upoważnienia.
4. Cofnięcie upoważnienia do szkolenia oraz stwierdzenie jego prowadzenia bez wymaganego upoważnienia następuje w formie decyzji administracyjnej.
5. Organizator szkolenia, któremu cofnięto upoważnienie do szkolenia, a także organizator szkolenia, który prowadził szkolenie bez wymaganego upoważnienia, nie może uzyskać żadnego z upoważnień, o których mowa w art. 24 ust. 3, w okresie 3 lat od daty wydania decyzji o cofnięciu upoważnienia lub o stwierdzeniu prowadzenia szkolenia bez wymaganego upoważnienia.

Art. 24b.

Minister właściwy do spraw turystyki, w drodze rozporządzenia, określi:

- 1) warunki, jakie powinien spełniać organizator szkolenia ubiegający się o upoważnienie do szkolenia przewodników turystycznych i pilotów wycieczek, z uwzględnieniem w szczególności warunków materialnych umożliwiających realizację zajęć, kwalifikacji kadry wykładowców i instruktorów, oraz warunki przechowywania i udostępniania dokumentacji szkolenia;
- 2) warunki, jakim powinien odpowiadać wniosek o upoważnienie do szkolenia przewodników turystycznych i pilotów wycieczek oraz tryb i szczegółowe

zasady kontroli szkoleń, z uwzględnieniem w szczególności dokumentów, jakie powinny być załączane do wniosku oraz ze szczególnym uwzględnieniem zakresu, procedury i częstotliwości dokonywania kontroli szkoleń.

Art. 25.

1. Egzamin przeprowadza komisja egzaminacyjna powoływana przez wojewodę właściwego ze względu na:
 - 1) obszar uprawnień – dla przewodników turystycznych;
 - 2) miejsce organizacji kursu – dla pilotów wycieczek.
2. W wypadku gdy obszar uprawnień, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, obejmuje terytorium wykraczające poza jedno województwo, egzamin przeprowadza komisja egzaminacyjna powoływana przez wojewodę właściwego ze względu na zakres terytorialny jednej z części obszaru, którego dotyczą uprawnienia przewodnika turystycznego.
3. Wyboru komisji egzaminacyjnej w wypadku, o którym mowa w ust. 2, dokonuje osoba ubiegająca się o nadanie uprawnień przewodnika turystycznego.
4. Do komisji egzaminacyjnych, o których mowa w ust. 1 i 2, powołuje się przedstawicieli stowarzyszeń zrzeszających przewodników turystycznych i pilotów wycieczek oraz organizacji zrzeszających organizatorów turystyki, a także przedstawiciela wojewódzkiego konserwatora zabytków, jeżeli na obszarze objętym uprawnieniami, o które ubiega się kandydat na przewodnika turystycznego, znajdują się obiekty zabytkowe i muzea.
5. Do komisji egzaminacyjnych, o których mowa w ust. 1 i 2, można powołać także nauczycieli akademickich specjalizujących się w dziedzinie turystyki.
6. Za sprawdzenie kwalifikacji osób ubiegających się o uprawnienia przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek oraz za sprawdzenie znajomości języka obcego przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek pobiera się opłaty.

Art. 26.

1. Uprawnienia przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek mogą być zawieszane za powtarzające się uchybienia w wykonywaniu zadań lub postępowaniu przewodnika turystycznego albo pilota wycieczek:
 - 1) jeżeli uchybienie stwierdzą osoby uprawnione do kontroli;
 - 2) w wypadku skarg potwierdzonych co do ich słuszności.
2. Zawieszenie uprawnień przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek może nastąpić na okres do 12 miesięcy. Przywrócenie zawieszonych uprawnień wojewoda może uzależnić od zdania egzaminu sprawdzającego, obejmującego część lub całość zakresu umiejętności wymaganych od przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek.
3. Egzamin sprawdzający przeprowadza komisja egzaminacyjna, o której mowa w art. 25 ust. 1.

Art. 27.

Uprawnienia przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek cofa się, jeżeli przewodnik turystyczny lub pilot wycieczek:

- 1) zostanie skazany prawomocnym wyrokiem za popełnienie przestępstwa, o którym mowa w art. 22 pkt 4;
- 2) nie zda egzaminu sprawdzającego, o którym mowa w art. 26 ust. 2;
- 3) wykonuje zadania przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek, nie przedstawiając uprzednio właściwemu wojewodzie aktualnego orzeczenia o braku przeciwwskazań do wykonywania zadań odpowiednio przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek, wydanego zgodnie z art. 23.

Art. 28.

1. Uprawnienia przewodnika turystycznego i pilota wycieczek osobom będącym obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej nadaje, odmawia nadania, zawiesza i przywraca oraz cofa wojewoda właściwy dla miejsca ich zamieszkania, a w wypadku nieposiadania miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – wojewoda wybrany przez te osoby ubiegające się o te uprawnienia, w formie decyzji administracyjnej, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.
2. Uprawnienia przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek osobom niebędącym obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej, nieposiadającym miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, spełniającym warunki określone w art. 22, nadaje, odmawia ich nadania, zawiesza, przywraca oraz cofa wojewoda wybrany przez osobę ubiegającą się o te uprawnienia.
3. Uprawnienia przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej nieposiadającym miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którzy nabyli kwalifikacje do wykonywania zawodu przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek w tych państwach, nadaje, zawiesza, przywraca oraz cofa wojewoda wybrany przez osobę ubiegającą się o te uprawnienia. Podstawę do nadania uprawnień stanowi decyzja ministra właściwego do spraw turystyki o uznaniu kwalifikacji do wykonywania zawodu przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wydana na podstawie odrębnych przepisów.
4. Ewidencję nadanych uprawnień przewodnika turystycznego i pilota wycieczek prowadzą wojewodowie, o których mowa w ust. 1–3.
5. Nadanie uprawnień przewodnika turystycznego i pilota wycieczek dokumentuje się poprzez wydanie odpowiedniej legitymacji i identyfikatora.

Art. 29.

1. Osoby wykonujące zadania przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek podlegają kontroli. Kontrola obejmuje:
 - 1) posiadanie uprawnień co do ich obszaru i ważności;
 - 2) poprawność wykonywania zadań przewodnika turystycznego i pilota wycieczek.
2. Kontroli podlega także zapewnienie przez organizatorów turystyki opieki przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek nad uczestnikami imprezy turystycznej, przewidzianej w art. 30 i art. 31.
3. Kontroli, o której mowa w ust. 1 i 2, dokonują osoby imiennie upoważnione przez wojewodów.
4. Osoby dokonujące kontroli powiadamiają o stwierdzonych uchybieniach wojewodę właściwego ze względu na miejsce dokonanej kontroli.

5. Wojewoda, o którym mowa w ust. 4, przekazuje otrzymane wyniki kontroli wojewodzie, który nadał uprawnienia przewodnikowi turystycznemu lub pilotowi wycieczek.

Art. 30.

1. Organizatorzy turystyki, podlegający obowiązkowi uzyskania wpisu w rejestrze, organizujący wycieczki w kraju i za granicą, w których uczestniczy co najmniej 10 osób realizujących wspólny program, są obowiązani, jeżeli umowa nie stanowi inaczej, zapewnić uczestnikom:
 - 1) wycieczek w kraju – usługi przewodnika turystycznego oraz opiekę pilota wycieczek,
 - 2) wycieczek za granicą – opiekę pilota wycieczek– posiadających odpowiednie uprawnienia.
2. Przedsiębiorcy, o których mowa w ust. 1, są obowiązani wystawić przewodnikowi turystycznemu i pilotowi wycieczek pisemne zlecenie, określając w nim miejsce (obszar) i czas usługi przewodnickiej lub pilotarskiej, oraz upoważnienie do działania w imieniu organizatora w zakresie niezbędnym do prowadzenia imprezy turystycznej.

Art. 31.

1. Organizator turystyki organizujący wycieczki za granicą jest obowiązany zapewnić opiekę pilota wycieczek posiadającego znajomość języka powszechnie znanego w kraju odwiedzanym lub języka uzgodnionego z kontrahentem zagranicznym.
2. Organizator turystyki organizujący wycieczki dla turystów z zagranicy jest obowiązany zapewnić usługi przewodnika turystycznego i opiekę pilota wycieczek posiadających znajomość języka obcego umożliwiającą swobodny kontakt z uczestnikami lub języka uzgodnionego z kontrahentem zagranicznym.

Art. 32.

1. Znajomość języka obcego dokumentuje się dyplomem ukończenia studiów filologicznych, nauczycielskiego kolegium języków obcych lub świadectwem ukończenia szkoły z obcym językiem wykładowym za granicą.
2. Osoby, które nie legitymują się dokumentami wymienionymi w ust. 1, mogą złożyć egzamin ze znajomości języka obcego przed komisją egzaminacyjną języków obcych, o której mowa w ust. 3.
3. Komisje egzaminacyjne języków obcych powołują wojewodowie spośród osób znajdujących się na liście ministra właściwego do spraw turystyki, ogłoszonej w formie obwieszczenia w dzienniku urzędowym urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw turystyki.
4. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, w drodze rozporządzenia, może uznać za udokumentowaną znajomość języka obcego potwierdzoną świadectwem wystawionym przez inne instytucje niż wymienione w ust. 1.

Art. 33.

1. Przewodnicy turystyczni mogą po przeszkoleniu oprowadzać obsługiwane wycieczki po muzeach, wystawach i zabytkach, gdy zadania tego nie wykonuje uprawniony pracownik etatowy.
2. W programie szkolenia przewodników turystycznych uwzględnia się znajomość muzeów położonych na obszarze ważności ich uprawnień.
3. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw turystyki, w drodze rozporządzenia, określi sposób wykonywania funkcji przewodnika turystycznego w muzeach i zabytkach oraz szkolenia, ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki zbiorów muzealnych i zabytków w programach szkoleń. **art. 33a uchylony**

Art. 34.

1. Minister właściwy do spraw turystyki, w drodze rozporządzenia, określi:
 - 1) właściwość terytorialną wojewodów powołujących komisje egzaminacyjne dla przewodników turystycznych i pilotów wycieczek, z uwzględnieniem w szczególności podziału administracyjnego kraju;
 - 2) kwalifikacje, skład, sposób powoływania i odwoływania członków komisji egzaminacyjnych, o których mowa w art. 25, zasady egzaminowania kandydatów na przewodników turystycznych i pilotów wycieczek oraz wzór świadectwa wydawanego przez te komisje, ze szczególnym uwzględnieniem sposobu powoływania zespołów egzaminacyjnych;
 - 3) warunki, jakim powinien odpowiadać wniosek o nadanie uprawnień przewodnika turystycznego i pilota wycieczek, z uwzględnieniem w szczególności dokumentów, jakie powinny być załączane do wniosku;
 - 4) programy szkolenia kandydatów na przewodników turystycznych i pilotów wycieczek, z uwzględnieniem w szczególności minimalnego wymiaru godzin zajęć dla poszczególnych przedmiotów stanowiących program szkolenia;
 - 5) warunki uzyskiwania poszczególnych klas przewodników górskich, zakres terytorialny uprawnień przewodników górskich i stopień trudności tras oraz wycieczek prowadzonych przez przewodników górskich posiadających uprawnienia określonej klasy, ze szczególnym uwzględnieniem programów podstawowego szkolenia specjalistycznego oraz programów uzupełniającego szkolenia dla przewodników górskich poszczególnych klas;
 - 6) miasta i obszary, na których organizatorzy turystyki, zgodnie z art. 30 ust. 1, mają obowiązek zapewnienia opieki przewodnika turystycznego, ze szczególnym uwzględnieniem największych miast o znaczeniu historycznym i kulturowym oraz obszarów posiadających szczególne walory turystyczne;
 - 7) skład i zasady działania komisji egzaminacyjnych języków obcych, o których mowa w art. 32 ust. 3, wzór świadectwa wydawanego przez te komisje oraz tryb wyłaniania kandydatów do umieszczenia na liście ministra właściwego do spraw turystyki, o której mowa w art. 32 ust. 3, ze szczególnym uwzględnieniem wymagań, które kandydaci do umieszczenia na tej liście powinni spełniać, oraz sposobu dokumentowania tych wymagań;
 - 8) wysokość opłat za sprawdzenie kwalifikacji osób ubiegających się o uprawnienia przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek, sprawdzenie zna-

jomości języka obcego przez komisję egzaminacyjną języków obcych, o której mowa w art. 32 ust. 3, oraz wysokość wynagrodzenia egzaminatorów, z uwzględnieniem w szczególności wysokości opłat za poszczególne części egzaminów, zasad ich zwrotu w wypadku nieprzystąpienia do egzaminu oraz zasad wynagradzania egzaminatorów za przygotowywanie pytań do egzaminu;

- 9) wzory dokumentów potwierdzających posiadanie uprawnień przewodnika turystycznego i pilota wycieczek, a także tryb okazywania legitymacji przewodnika turystycznego i pilota wycieczek upoważnionym organom oraz sposób noszenia identyfikatorów podczas wykonywania zadań przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek, ze szczególnym uwzględnieniem danych dotyczących rodzaju potwierdzanych uprawnień i terminów ważności tych uprawnień.
2. Minister właściwy do spraw turystyki ogłasza, w drodze obwieszczenia, na wniosek wojewody lub wojewodów, zakres terytorialny regionów oraz przebieg tras turystycznych, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 3.
 3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, powinien zawierać:
 - 1) określenie regionu, ze szczególnym uwzględnieniem przebiegu jego granic lub określenie przebiegu trasy turystycznej;
 - 2) uzasadnienie zawierające w szczególności opis miejscowości i obiektów o znaczeniu historycznym, kulturowym i krajobrazowym lub posiadających szczególne znaczenie turystyczne, znajdujących się na trasach turystycznych.

Rozdział 5

Usługi hotelarskie

Art. 35.

1. Usługi hotelarskie mogą być świadczone w obiektach hotelarskich, które spełniają:
 - 1) wymagania co do wielkości obiektu, jego wyposażenia oraz zakresu świadczonych usług, ustalone dla rodzaju i kategorii, do których obiekt został zaseregowany;
 - 2) wymagania sanitarne, przeciwpożarowe oraz inne określone odrębnymi przepisami.
2. Usługi hotelarskie mogą być świadczone również w innych obiektach, jeżeli obiekty te spełniają minimalne wymagania co do wyposażenia, o których mowa w art. 45 pkt 4, oraz wymagania określone w ust. 1 pkt 2.
3. Za inne obiekty, w których mogą być świadczone usługi hotelarskie, uważa się także wynajmowane przez rolników pokoje i miejsca na ustawianie namiotów w prowadzonych przez nich gospodarstwach rolnych, jeżeli obiekty te spełniają minimalne wymagania co do wyposażenia, o których mowa w art. 45 pkt 4, oraz wymagania określone w ust. 1 pkt 2.

Art. 36.

Ustala się następujące rodzaje obiektów hotelarskich:

- 1) hotele – obiekty posiadające co najmniej 10 pokoi, w tym większość miejsc w pokojach jedno- i dwuosobowych, świadczące szeroki zakres usług związanych z pobytem klientów;
- 2) motele – hotele położone przy drogach, zapewniające możliwość korzystania z usług motoryzacyjnych i dysponujące parkingiem;
- 3) pensjonaty – obiekty posiadające co najmniej 7 pokoi, świadczące dla swoich klientów całodzienne wyżywienie;
- 4) kempingi (campingi) – obiekty strzeżone, umożliwiające nocleg w namiotach, samochodach mieszkalnych (campobusach) i przyczepach samochodowych, przyrządzanie posiłków, parkowanie samochodów, a także świadczące usługi związane z pobytem klientów; obiekty te mogą dodatkowo umożliwiać nocleg w domkach turystycznych lub innych obiektach stałych;
- 5) domy wycieczkowe – obiekty posiadające co najmniej 30 miejsc noclegowych, dostosowane do samoobsługi klientów oraz świadczące minimalny zakres usług związanych z pobytem klientów;
- 6) schroniska młodzieżowe – obiekty przeznaczone do indywidualnej i grupowej turystyki młodzieżowej, dostosowane do samoobsługi klientów;
- 7) schroniska – obiekty zlokalizowane poza obszarami zabudowanymi, przy szlakach turystycznych, świadczące minimalny zakres usług związanych z pobytem klientów;
- 8) pola biwakowe – obiekty niestrzeżone, umożliwiające nocleg w namiotach.

Art. 37.

Ustala się dla:

- 1) hoteli, moteli i pensjonatów – pięć kategorii oznaczonych gwiazdkami;
- 2) kempingów (campingów) – cztery kategorie oznaczone gwiazdkami;
- 3) domów wycieczkowych i schronisk młodzieżowych – trzy kategorie oznaczone cyframi rzymskimi.

Art. 38.

1. Zaszeregowania obiektów hotelarskich do poszczególnych rodzajów dokonuje, kategorię nadaje oraz prowadzi ich ewidencję wojewoda właściwy ze względu na miejsce położenia obiektu hotelarskiego, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Zaszeregowania pól biwakowych dokonuje i prowadzi ich ewidencję wójt (burmistrz, prezydent miasta) właściwy ze względu na miejsce ich położenia.
3. Ewidencję obiektów, o których mowa w art. 35 ust. 2 i 3, prowadzi wójt (burmistrz, prezydent miasta) właściwy ze względu na miejsce ich położenia.
4. Przed wydaniem decyzji w zakresie rodzajów i kategorii obiektów hotelarskich organy wymienione w ust. 1 mogą zwracać się o opinię do wyspecjalizowanych stowarzyszeń.
5. Zadania określone w ust. 2 i 3 są zadaniami własnymi gminy.

Art. 39.

1. Przed rozpoczęciem świadczenia usług hotelarskich w obiekcie hotelarskim, o którym mowa w art. 35 ust. 1, przedsiębiorca jest obowiązany uzyskać zaszeregowanie tego obiektu do odpowiedniego rodzaju i kategorii.
2. W razie rozpoczęcia świadczenia usług w obiekcie hotelarskim, który posiada zaszeregowanie, o którym mowa w ust. 1, przedsiębiorca jest obowiązany wystąpić do właściwego wojewody o potwierdzenie lub zmianę dotychczasowego zaszeregowania. **ust. 1 i 2 w art. 40 uchylone**
3. Przed rozpoczęciem świadczenia usług hotelarskich w obiekcie, o którym mowa w art. 35 ust. 2, przedsiębiorca lub rolnik zamierzający świadczyć usługi hotelarskie w gospodarstwie rolnym jest obowiązany zgłosić ten obiekt do ewidencji wymienionej w art. 38 ust. 3.
4. Przedsiębiorcy świadczący usługi hotelarskie w obiektach, o których mowa w art. 35, mają obowiązek informowania właściwego organu o okolicznościach powodujących zmianę rodzaju lub kategorii obiektu hotelarskiego oraz o zakończeniu świadczenia usług hotelarskich.
5. Rolnicy świadczący usługi hotelarskie w gospodarstwie rolnym mają obowiązek informowania właściwego organu o zakończeniu świadczenia usług hotelarskich.

Art. 39a.

1. Przedsiębiorca, który zamierza rozpocząć świadczenie usług hotelarskich w obiekcie hotelarskim, może ubiegać się o przyrzeczenie zaszeregowania obiektu hotelarskiego do odpowiedniego rodzaju i kategorii, zwane dalej "promesą".
2. Promesę wydaje, na wniosek przedsiębiorcy, wojewoda właściwy ze względu na miejsce położenia obiektu hotelarskiego.
3. Promesa jest wydawana w formie decyzji administracyjnej na czas określony nie dłuższy niż dwa lata.
4. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, powinien zawierać w szczególności:
 - 1) oznaczenie przedsiębiorcy wraz z podaniem jego siedziby i adresu, a w wypadku gdy przedsiębiorcą jest osoba fizyczna – miejsca zamieszkania i adresu;
 - 2) nazwę obiektu, jeżeli usługi będą świadczone z użyciem nazwy własnej obiektu;
 - 3) określenie położenia obiektu, wraz z podaniem jego adresu;
 - 4) wskazanie rodzaju obiektu hotelarskiego i kategorii, o które ubiega się przedsiębiorca.
5. Do wniosku dołącza się ostateczną decyzję o pozwoleniu na budowę lub zmianę sposobu użytkowania obiektu.
6. W okresie ważności promesy przedsiębiorca nie może świadczyć usług hotelarskich w obiekcie, z zastrzeżeniem ust. 7. Przedsiębiorca może używać nazwy rodzajowej i oznaczenia kategorii do celów informacyjnych i promocyjnych obiektu hotelarskiego.
7. Wojewoda może, w drodze postanowienia, zezwolić na rozpoczęcie świadczenia usług hotelarskich przez przedsiębiorcę, który otrzymał promesę, po złożeniu przez niego kompletnego wniosku o zaszeregowanie obiektu hotelarskiego do odpowiedniego rodzaju i kategorii.

Art. 40.

3. Organy wymienione w art. 38 mają prawo kontrolować, w zakresie swojej właściwości miejscowej, przestrzeganie wymagań, określonych w art. 35, w stosunku do wszystkich obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie. Jeżeli obiekt, pozostający poza ewidencją organu dokonującego kontroli, nie spełnia wymagań przewidzianych dla rodzaju i kategorii, do których został zaszeregowany, lub minimalnych wymagań dla innych obiektów świadczących usługi hotelarskie, organ kontrolujący zawiadamia organ prowadzący ewidencję obiektu.
4. Organy, o których mowa w art. 38, mogą wykonywać następujące czynności kontrolne:
 - 1) dokonywać kontroli wszystkich pomieszczeń i urządzeń wchodzących w skład kontrolowanych obiektów;
 - 2) żądać od kierownika obiektu oraz od wszystkich osób, które są w tym obiekcie zatrudnione, pisemnych i ustnych informacji w sprawach objętych kontrolą;
 - 3) żądać okazania dokumentów potwierdzających spełnienie przez obiekt wymagań, o których mowa w art. 35 ust. 1 pkt 2.
5. Minister właściwy do spraw turystyki może dokonywać kontroli w zakresie spełniania przez obiekt hotelarski wymagań przewidzianych dla rodzaju i kategorii, do których został zaszeregowany. Do kontroli wykonywanej przez ministra właściwego do spraw turystyki stosuje się odpowiednio ust. 3 i 4.
6. W razie stwierdzenia, że obiekt hotelarski nie spełnia wymagań przewidzianych dla rodzaju i kategorii, do których został zaszeregowany, minister właściwy do spraw turystyki występuje do właściwego organu o dokonanie zmiany rodzaju lub kategorii obiektu.

Art. 41.

1. Jeżeli obiekt hotelarski przestał spełniać wymagania określone dla rodzaju i kategorii, o których mowa w art. 35 ust. 1 pkt 1, właściwy organ dokonuje z urzędu zmiany rodzaju lub kategorii obiektu bądź uchyla decyzję o zaszeregowaniu obiektu do określonego rodzaju.
2. Jeżeli obiekt, w którym są świadczone usługi hotelarskie, nie spełnia wymagań określonych w art. 35 ust. 1 pkt 2 lub w art. 35 ust. 2, organ prowadzący ewidencję obiektu może nakazać wstrzymanie świadczenia usług hotelarskich do czasu usunięcia stwierdzonych uchybień.
3. Przepis ust. 2 nie narusza uprawnień innych organów, wynikających z odrębnych przepisów.

Art. 42.

1. Zaszeregowanie, odmowa zaszeregowania, potwierdzenie zaszeregowania bądź zmiana zaszeregowania obiektu hotelarskiego do określonego rodzaju, nadanie, odmowa nadania lub zmiana kategorii, odmowa wpisu do ewidencji obiektów hotelarskich i wykreślenie z ewidencji obiektów hotelarskich, a także nakazanie wstrzymania świadczenia usług hotelarskich następuje w formie decyzji administracyjnej.

2. Podstawą odmowy wpisu do ewidencji obiektów hotelarskich jest decyzja o odmowie zaszeregowania lub o odmowie potwierdzenia zaszeregowania obiektu hotelarskiego do określonego rodzaju i kategorii.

Art. 43.

1. Nazwy rodzajów i oznaczenia kategorii obiektów hotelarskich, o których mowa w art. 36 i art. 37, podlegają ochronie prawnej i mogą być stosowane wyłącznie w odniesieniu do obiektów hotelarskich w rozumieniu niniejszej ustawy.
2. Przepis ust. 1 nie dotyczy nazw rodzajów używanych w kontekście, z którego jednoznacznie wynika, że obiekty te nie są obiektami hotelarskimi w rozumieniu niniejszej ustawy.
3. Przedsiębiorcy świadczący usługi hotelarskie mogą do oznaczenia obiektów hotelarskich, obok nazw rodzajów określonych w ustawie, stosować inne nazwy.

Art. 44.

1. W obiektach hotelarskich należy umieścić na widocznym miejscu:
 - 1) nazwę oraz siedzibę lub imię i nazwisko, a także adres przedsiębiorcy świadczącego usługi hotelarskie w tym obiekcie;
 - 2) tablicę określającą rodzaj i kategorię obiektu;
 - 3) informację o zakresie świadczonych usług wraz z podstawowymi cenami;
 - 4) informację o przystosowaniu obiektu do obsługi osób niepełnosprawnych.
2. Informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 4, należy umieścić również na zewnątrz obiektu hotelarskiego.
3. Przedsiębiorcy świadczący usługi hotelarskie w obiektach hotelarskich mogą, w celu zapewnienia porządku oraz bezpieczeństwa klientów i ich mienia, wydawać regulaminy porządkowe wiążące wszystkie osoby przebywające na terenie obiektu.
4. Wykaz wymagań dla obiektów hotelarskich, odpowiadający rodzajowi i kategorii obiektu, a także pełny cennik usług powinny być udostępnione na żądanie klienta.

Art. 44a.

1. Za dokonanie oceny spełniania przez obiekt hotelarski wymagań niezbędnych do zaszeregowania obiektu do określonego rodzaju i kategorii pobiera się opłaty.
2. Minister właściwy do spraw turystyki określa, w drodze rozporządzenia, wysokość opłat związanych z dokonywaniem ocen określonych w ust. 1 oraz tryb pobierania tych opłat.

Art. 45.

Minister właściwy do spraw turystyki, w drodze rozporządzenia, określa:

- 1) wymagania dla poszczególnych rodzajów i kategorii obiektów hotelarskich co do wyposażenia oraz zakresu świadczonych usług, w tym usług gastronomicznych, oraz warunki dopuszczenia odstępstw od tych wymagań, ze szczególnym uwzględnieniem wymagań w zakresie:
 - a) zewnętrznych elementów zagospodarowania i urządzenia,

- b) instalacji i urządzeń technicznych,
 - c) podstawowych elementów dotyczących funkcji, programu obsługowego i użyteczności obiektu,
 - d) części mieszkalnej,
 - e) oferty usług podstawowych i uzupełniających;
- 2) szczegółowe zasady i tryb zaliczania obiektów hotelarskich do poszczególnych rodzajów i kategorii, z uwzględnieniem w szczególności sposobu oceny obiektu hotelarskiego;
 - 3) sposób dokumentowania spełnienia wymagań, o których mowa w art. 35 ust. 1 pkt 2, z uwzględnieniem w szczególności rodzajów dokumentów, jakie powinny być dołączone do wniosku o zaszeregowanie;
 - 4) minimalne wymagania co do wyposażenia obiektów świadczących usługi hotelarskie, o których mowa w art. 35 ust. 2 i 3;
 - 5) tryb sprawowania kontroli nad przestrzeganiem w poszczególnych obiektach wymagań co do wyposażenia i świadczenia usług, odpowiadających rodzajowi i kategorii obiektu, o których mowa w art. 40, z uwzględnieniem w szczególności częstotliwości dokonywania kontroli i warunków kontroli;
 - 6) sposób prowadzenia ewidencji obiektów hotelarskich oraz innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie, ze szczególnym uwzględnieniem danych, jakie powinna zawierać karta ewidencyjna obiektów hotelarskich, a także innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie.

Rozdział 6

Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe

Art. 49.

1. Osoby, które przed dniem wejścia w życie ustawy:
 - 1) posiadały uprawnienia przewodnika turystycznego lub pilota wycieczek krajowych, nadane im przez terenowe organy administracji rządowej,
 - 2) zdały egzamin na przewodnika turystycznego w Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym albo u innego organizatora szkolenia w zakresie obowiązującym w Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym,
 - 3) posiadały uprawnienia pilota wycieczek zagranicznych, nadane im przez centralny organ administracji rządowej do spraw turystyki lub przez instytucję uprawnioną przez ten organ,– stają się odpowiednio przewodnikami turystycznymi lub pilotami wycieczek w rozumieniu ustawy, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Osoby, o których mowa w ust. 1, są obowiązane, pod rygorem utraty dotychczasowych uprawnień, do wystąpienia, w terminie dwóch lat od dnia wejścia w życie ustawy, z wnioskiem o potwierdzenie posiadanych uprawnień oraz ich udokumentowanie.
3. Minister właściwy do spraw turystyki, w drodze rozporządzenia, określa sposób i tryb zaliczania uprawnień, o których mowa w ust. 1, do zakresu uprawnień przewodników turystycznych i pilotów wycieczek ustalonego ustawą.
4. W sprawach, o których mowa w ust. 2, wydaje się decyzję administracyjną.

art. 46-48 pominięte -
tekst w obwieszczeniu

Art. 50.

1. Zaszeregowanie obiektów hotelarskich do poszczególnych rodzajów i kategorii na podstawie dotychczasowych przepisów zachowuje ważność, o ile rodzaj i kategoria obiektu odpowiada wymaganiom ustalonym w ustawie.
2. Jeżeli do dnia wejścia w życie ustawy obiekt hotelarski nie został zaszeregowany do określonego rodzaju i kategorii lub dotychczasowy rodzaj i kategoria obiektu nie odpowiada wymaganiom ustalonym w ustawie, przedsiębiorca świadczący usługi hotelarskie w tym obiekcie jest obowiązany wystąpić, w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie aktów wykonawczych do ustawy, o których mowa w art. 45, do właściwego organu o zaszeregowanie obiektu według nowych przepisów.

**art. 51 pominięty -
tekst w obwieszcze-
niu**

Art. 51b.

art. 51a uchylony

W sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie do wykonywania działalności gospodarczej, o której mowa w art. 4 ust. 1, stosuje się przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.

Art. 52.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1998 r.